

1923.

A csongrádi kiállítás szombaton d. u. 3 órakor nyílik meg és
nyitva lesz 28-ig, keddig bezárólag.

Csongrád, 1922 november 23. Csütörtök.

Ára 12 korona.

I. évfolyam, 26. szám.

CSONGRÁDI UJSÁG

Politikai lap.

Megjelenik csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetési ára: Egy hónapra 100 K. Egyes szám 12 K.
Szerkesztőség: Csongrád, Jókai Mór-utca 6. szám.

Feladts szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dr. Polgár Gy. Ödön.

Hirdetők jutányos díjak szerint vétettek fel.
Kiadóhivatal: Zöldkert-utca 2. szám alatt van.

Csongrád ünnepe

holnapután kezdődik, megnyílik a Faluszövetség kiállítása, miben több évszázadra visszanyúló történelmi gondolat nyilvánul meg. Már a Hunyadiak fölismerték a magyar földmivestársadalomban rejlő nemzetfentartó erőt. Fajunk legszebb és legjelentékenyebb győzelme 1456-ban Nádorfehérvárnál Hunyadi János és a magyar földmives társadalomhoz fűződik. Mátyás királyunk híres fekete seregének zömét a magyar földmivesekből toborozta Bakács Tamás, Dóczy Orbán a magyar földmivestársadalom gyermekei közül emelkedtek országos főmértősségre. Bocskay hajdút a Rákócziak és Thökölyi Imre kurucait a földmivestársadalom szolgáltatta. Az elnémetesedett, ellatinosodott világban földmivesek tartják fenn a magyar nyelvet. Kossuth Lajos hívó szavára földmivesekből alakul a honvéd sereg. Az ötvenes világháborúban nemcsak mint honvéd, de mint honvédelmező tűnik ki a földmives. Évszázadokra visszanyúló nemzetfentartó szerepe mellett is, a földmives inkább mostoha, mint édes gyermeke volt a hazának. Zrínyi, a költő, szerencsétlenül pusztul el, mielőtt a magyar földmivest az általa létesítendő nemzeti hadsereg útján megfelelő tényezővé tenné. Széchenyi István fajnevelő és erősítő politikáját háttérbe szorítják a francia forradalom szülte hármasszóval. A szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavát nem a falu fejlesztésére, de a guzsbakötésére használták fel.

Budapest és néhány város látszólag erős lendületet vesz. Falvaink többsége megmarad a jobágykori elhagyat-

tottságában és nyomorúságában. Bernáth István: „Zálogba tett Magyarország”-a és Petrassovits Géza könyve a magyar földbirtok kisajátításáról, továbbá Bartha Miklós Kozár földön című tanulmánya siralmas képét tárják fel a 19-ik század magyar falujának.

1894-ben Kassán a megyeházáról fegyveres erővel verik ki a földmivestársadalom pusztításán kesergőket. A liberális merkantil világ hatalmi tultengése volt ez. E kényuralom üdvös visszahatásaként 1896-ban górf Károlyi Sándor és Darányi Ignác megteremtik a Magyar Gazdaszövetséget. 1898-ban létesül az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya központ, majd 1900-ban a Gazdák Biztosító Szövetkezte. Központok irányítják a magyar falunak pénzügyi, kereskedelmi és társadalmi újjászervezését. Földmives- és gazdaolvasókörök, hitel-, fogyasztó- és értékesítőszövetkezetekben tömörül a falu népe. A legszebb fejlődési folyamatnak néz földmives társadalmunk elébe, mikor hirtelen kiüt a világháború. Majd beköszöntenek a forradalmak és magyar hazánknak 4 részre való feldarabolása, megcsönkítése. A nagy pusztulás közepette erősnek, tartósnak, vezérlő csillagnak a földmives- és gazda társadalmi szervek mutatkoztak. E szerveket erősítette új hajtásokkal Rubinek Gyula, a magyar földmives társadalomnak hosszú időn át rendíthetetlen vezérharcosa. A Mezőgazdasági Kamarák, Futura, Faluszövetség az elmúlt három év alkotásai, melyekhez a Magyar Gazdaszövetség Gaea intézménye is csatlakozik. Ez intézmények vannak hivatva arra, hogy a falusi élet kulturája, gazdasága és kereskedelmének a fajmagyarság érdekei szerint

való megszervezésével földmives társadalmunkat képessé tegyék a hazát 1000 éven át fenntartó nemesség helyettesítésére és szerepkörének betöltésére. Nemesi társadalmunk ugyszólván egyetlen intézmény, a vármegye segítségével tartotta fenn a hazát. A nemesség szerepét betölteni akaró földmivestársadalom, a mai élet kulturai, gazdasági és társadalmi vértetével ellátva lép a porondra, hogy a magyarságot ne csak megmentse, de szent István koronája területét helyreállítsa. E tervszerű munkának képezi erős láncszemét a Faluszövetség kiállítási akciója. Csongrád minden fiának keblét büszke öröm tölti el, mikor városunk falai között üdvözöljük a Faluszövetség és a Stefánia Szövetség társaságában mindazokat, kik a magyarság megmentését, hazánk területi épségének helyreállítását a magyar falu és tanya között szíjjelszóródnak élő földmives- és gazdatársadalom kulturai, gazdasági megszervezésében és benső erőinek kifejlesztésében látják.

LEGUJABB országos és külföldi hírek.

Bethlen István gróf minisztereink vasárnap beszámoló beszédet mondott Hódmezővásárhelyen. Kifejtette, hogy a jövőteli bizottság döntésétől függ valutánk sorsa, a liberális parlamenti blokk csak rombolni tud. — Tízmillió ember pusztult el tavaly Oroszországban. — Az amerikai magyarok 700 dollárt ajándékoztak az inséges magyar gyermekeknek Karácsonyra. — Budapesten a tüdővésznek naponta tíz halottja van. — Az állam bevétele a forgalmi adóból két milliárd. — A török szultán angol hajón Malta felé menekült.

A „Középeurópai Kurir” jelentései: Hatvanmillió métermázsa a hazai szénbányák

TÖZEG minden mennyiségben kapható **a Zsoldos R.-t.**

Sarkadi-telepén és kint a Zsoldos-gyártelepen. — Kereskedőknek külön árkedvezmény. Érdeklődésekre felvilágosítással szolgál az 5-ös és 74-es számú telefon Szentés.

Buzát, rozst, árpát, babot napi áron veszek.
Mindenféle liszt, tengeri- és árpadara eladása.
Griz, prézli, köleskása, naponta friss sütemény és élesztő kapható! Cséves tengerit napi áron vásárol:

Gózon Imre,
liszt- és élelmiszer-üzletében
Csongrád, Kossuth F.-utca 50.

Szolid árak!

Nagy maradék vásár! Csató és Strasser

Nagyobb mennyiségű különböző szövet-, posztó-, vászon- és zefir-maradékok olcsón lesznek elárulva!

Ugyanott állandó nagy raktár menyasszonyi kelengyékben és mindennemű rőfösárakban.

divatruházában

Csongrád, Tejpiac.

Szolid árak!

idei termelése. — A termelés a szükségletnek alig kétharmadrészét fedezi. — A fellelőtt ipar nagyobb szénkontingenst fogyaszt a tavalyinál.

HIREK.

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk legközelebbi kiállítás száma 6 oldal terjedelemben jelenik meg, hirdetésekét péntek estig veszünk fel.

— **A csongrádi kiállítás ünnepélyes megnyitása szombaton, 25-én d. u. 3 órakor a központi elemi iskolában lesz.** A kiállítás megnyitására Csongrádra érkeznek dr. Schandl Ká. öly, dr. Csúcs János, dr. Eckhardt Tibor, Héjj Isare, képviselők dr. Marschall Ferenc a Faluszövetség igazgatója és még több más képviselő és érdeklődő. A csoportvezetők a kiállítandó tárgyakat a központi iskola irodájában a mai naptól kezdve, szombaton d. e. 9 óráig veszik át. A megnyitás sorrendje a következő: A dalárda énekl. a Hymnust. Greskovits Pál elnök üdvözi a vendégeket. Dr. Schandl megnyitó beszédet mond. Végül a dalárda énekl. a Hszekegyét. Jegyek Palásti István pénztárnoknál az iskolában a kapu alatt válthatók.

— **Beszűntetett vonatok.** November hó 20-tól kezdődőleg további intézkedés a személyszállító vonatok forgalmában az alábbi korlátozások lépnek életbe. Nem közlekednek a Budapest nyugati pályaudvarról reggel 5 órakor Csegled—Kecskemét-felé ind. vonat, Kecskemétről d. e. 11 ó. 50 perckor Budapest nyugati pályaudvar-felé ind. vonat, Budapest nyugati pályaudvarról este 10 ó. 40 perckor Szeged-felé ind. vonat, Szegedről d. e. 9 ó. 40 perckor Kiskunfélegyháza-felé ind. vonat, Kiskunfélegyházáról este 7 ó. 20 perckor Szeged-felé ind. vonat, Budapest keleti pályaudvarról délután 1 ó. 25 perckor Békéscsaba-felé ind. vonat, Békéscsabáról reggel 4 órakor Budapest keleti pályaudvar-felé ind. vonat, Kiskunfélegyházáról d. e. 9 órakor Kiskunhalas-felé ind. vonat, Kiskunhalasról d. u. 4 ó. 30 perckor Kiskunfélegyháza-felé ind. vonat. Csak kedden, csütörtökön és szombaton közlekednek Szolnokról d. e. 11 ó. 50 perckor Kiskunfélegyháza felé ind. vonat, Kiskunfélegyházáról reggel 3 ó. 40 perckor Szolnok-felé ind. vonat. Csak hétfőn, szördán és pénteken közlekednek Szolnokról reggel 4 órakor Kiskunfélegyháza-felé ind. vonat, Kiskunfélegyházáról d. u. 12 ó. 50 perckor Szolnok-felé ind. vonat.

— **A főispán Kiskundorozsma és Kisteleken járt és megalakította az egységes pártot.**

— **Hajózás beszüntetése.** A Szolnok—Csongrád—Szeged közötti hajójáratokat f. évi november 23-án beszüntetik.

— **Vonatkisiklás.** Szerdán délután a Félegyháza felé haladó vonat két kocsija Gátér közelében kisiklott. A két kocsit lekapcsolták s a vonat folytatta útját.

— **Előadás az Uránia mozgószínházban.** 1922. november hó 25-én, szombaton este fél 9 órakor, november hó 26-án, vasárnap délután 4, este 6 és fél 9 órakor: A múlt és jövő. Propaganda film 1 felvonásban. Utána Boleyn Anna. Történelmi filmdráma 6 felvonásban VIII Henrik angol király udvarának titkos életéből. Lubits Ernő monumentális film mesterműve, amely az egész világot diadalmos sikerrel jarta be. Henny Porten, Emil Jannings, Paul Hartmann játsszák a grandio-

sus filmretek főszerepeit s művészi játékok felejthetetlen benyomást fog kelteni a nézőben. A film a legteljesebb és leghűbb nagyszerűségében varázsolja elénk VIII. Henrik korát. Henny Porten gazdag tehetsége új értékekben domborodik ki a címszerepben. Hoi meglepően kedves, hol megrázóan tragikus. A töm-gjelenetek fenségesek! A díszletek káprázatosak! A Westminster nagy lovagi tornacsarnoka elragadó! Pénztárnítás mindenkor az előadások kezdete előtt háromnegyed órával, Vasárnapi és ünnepnapon előadásokra ajánlatos a jegyeket már vasárnap, illetve ünnepnapokon délelőtt 9—11 óra között Bozóky Sándor mozgószínház pénztárnoknál az adópénztári szobában megváltani. Kérjük a közönséget a pontos megjelenésre, mert a hosszú műsorok miatt, hogy azokat egészben lejátszhasuk, az előadásokat pontosan el kell a kitűzött órában kezdenünk. Arra való tekintettel, hogy a német filmgyártás eme legnagyobb alkotása iránt már most is nagy az érdeklődés, tadácsos a jegyek beszerzéséről már előre gondoskodni.

— **A csongrádi gyilkosság ügyében erőlyesen folyik a nyomozás.** A házkutatásnál megtalálták a férj véres zsebkését. Két névtelen levél alapján leirtóztatták a férj anyját és nővérét is. Részleteket vasárnap közlünk.

Szerkesztői üzenet.

JUVENIS Legutóbbi külömfényét nem használhatjuk.

Nyomatott Szilber J. Antal battivel.

150 KÉVE KUKORICASZÁR eladó. — Értkezni lehet Szilber J. Antal könyvesboltjában.

NEM EN VAGYOK a „Komoly szándék” jelígevel hirdető. Fő utcai hentes.

KOMOLY SZÁNDÉK jelígeze levelek vannak a kiadóban.

SERTESVÁGÁST házánál elvállal Gulvás Mátyas mészáros- és hentessegéd Zsinór-utca 3. szám. 2—1

ZSINÓR-UTCA 25. számú ház azonnal eljogialható lakásokkal eladó. Ugyanott szép butorok, egy egész háló, tükrök, képek, szőnyegek stb. szintén eladók. 2—2

Öntudatos szövetkezeti tag,
takarékbetéteket,
áruelőlegeket
csak a „Hangyába”
helyezi el,
mert ott 8%-kal kamatozik.
Betéteket
a „Kiskundorozsmai Hangya”
elfogad.

Aranyat, ezüstöt,
mindenféle régi ékszereket a
legmagasabb napi áron vált be
Kammerer Dezső,
órák és ékszerész.
Csongrád, Kossuth-tér.

EGY ÚJ, HOSSZU TÉLIKABÁT ELADÓ.
Megtérkinthető Uri-utca 44. sz. alatt. 2-2

Böcskey Károlyné

ruhafestő, Csongrád

Csemegi Károly-utca 33 sz. alatt.

Elvállal mindenféle ruhafestést, selymet, szövetet, posztót, kartont, nagy kabátot, férfi öltönyöket, gyepjufonalat, bármilyen színre bőrkabátot, bőrkesztyűt, kalaptollat feketére fest. Jó munkáért szavatol.

4-1

Akar Ön egy üveg elsőrangú kölni vizet?

Jöjjön be vásárolni az illatszertárba. Dec. 1-én, az üzlet 1 éves fennállása alkalmából ingyen kap minden vevő 1 üveg Frank-féle orosz kölni vizet.

Kacziba Ferenc

cementgyára Csongrád, Vásár-tér 27.

Készít fedéscserépet, cementlapot, kutgyűrűt, betoncsövet minden méretben, sírkövet, betoncsapot és e szakba vágó dolgokat.

A vágóhid mellett szén- és fatölepen

hasábos és fűrészelt bükktá, salgótarjáni darabos szén, esztergom-eszésvárosi valamint pécsi kétszer mosott kovácsoszén
10—9 állandóan kapható.

Hasábos tüzfának felfűrészelését jutányos árban vállaljuk.

LEOPOLD S.

lakatos mester, Vásár-utca 1. sz.

Tudatja a n. é. közönséggel, hogy aki tüzelőanyagának háromnegyed részét meg akarja takarítani, forduljon bizalommal hozzá; raktáron tart elsőrendű kiviteit a karéktűzhelyeket egyszerű és diszes kivitelben. Megrendeléseket, javításokat pontosan, felelősség mellett teljesít. Elvállalja tüzhelyek berakását és falazását, ugyszintén folyton égő kályhák javítását és samottozását is. Épületvasalásokat, sűrkerítéseket pontosan és lelkiismeretesen, jutányos áron készít.

Jó munkáért szavatol!

Phönix Biztosító-Társaság

ez uton adja tudomására csongrádi ügyfeleinek, hogy képviselőt Block Adolf kereskedő urtól betegsége folytán Fehér István gabonakereskedő ur vette át. Felkérjük csongrádi ügyfeinket, hogy további biztosítási ügyekben Fehér István urhoz forduljanak Szentháromság-tér 16. sz. alá.

Phönix szegedi vezérügynöksége.

A s egedi magyar kir. pénzügyigazgatóságtól.
72076/V. 1912. szám.

Hirdetmény.

Az 1922 évi XXVII. t.-c. alapján kiadott 177 000 sz. pénzügyminiszeri Utasítás szerint a mezőgazdasági ingatlanok, szőlőerdő birtokok és felszerelési tárgyak, községi, városi beltelkek, kereskedelmi áruaktárak (árúkeszletek), ipari üzemek és egyéb jóságok vagyonváltásának kedvezményes lerovásáról.

1. Az 1000 holdnál kisebb mezőgazdasági ingatlanok (szántó, kert, rét, legelő, és nádas) vagyonváltása a váltás köteles földterület nagyságához és átlag kataszteri tiszta jövedelméhez arányosított buzamennyiség. Ha a váltásfizetésre kötelezett kiszámította azt a buzamennyiséget, amelyet vagyonváltás fejében fizetni köteles, az ennek buzamennyiségnek 5000 koronával számított árát fizeti be 20% elengedése figyelembevételével, ha a fizetést 1922. évi november 30-áig, 15% elengedése figyelembevételével, ha a fizetést 1922. évi december hó végéig teljesíti.

2. A vagyonváltás kiszámítását a kataszteri birtokivék adatai szerint kell eszközölni, mert is a községi közegek, városi adóhivatalok, birtoknyilvántartók kötelesek a kataszteri birtokivéknek a váltás kiszámítására szükséges adatait, valamint a kiszámításhoz szükséges tájékoztatást a felekkel díjtalanul közölni.

3. A mezőgazdasági ingatlanokon kívüli szőlő-, erdőbirtokok, mező-, szőlő- és erdőgazdasági felszerelések, községi és városi beépített ingatlanok (üres beltelkek), kereskedelmi áruaktárak, (árúkeszletek), ipari üzemek és egyéb jóságok után a vagyonváltás készpénzzel fizetendő.

Ha készpénzzel fizetendő vagyonváltásnál különbséget kell tenni, vajjon a kivetendő vagyonváltás összege 100.000 koronát meghaladja-e vagy sem. Ha a 3-ban felsorolt vagyon tárgyak vagyonváltása vagyonnemenként külön-külön a 100.000 koronát meg nem haladja és a váltás kötelezett, a kivétel bevétele nélkül 1922. évi november hó 30-áig az általa az 1922. évi XXVII. t.-c. rendelkezésének megfelelően kiszámított vagyonváltás összeg 80% -át vagy 1922. évi december hó végén 85% -ot önként befizette, vagyonváltás fizetési kötelezettségének eleget tett. Ha a 3 pontban felsorolt vagyon tárgyak vagyonváltása vagyonnemenként külön-külön a 100.000 koronát meghaladja és a váltásfizetésre kötelezett a törvényes rendelkezések szerint kiszámított vagyonváltás teljes összegében 1922. évi december hónap végéig kifizette, eleget tett vagyonváltás fizetési kötelezettségének és a kedvezményt abban élvezzi, hogy az 1923. évi január hó 1-étől a törvény szerűen kiszámított vagyonváltás után járó 25, illetve 50%-os pótlékot fizetni nem köteles.

A váltás fizetésére kötelezett fél a váltást bizonyos mértékben igazoltan saját jegyzései és állandóan birtokában levő államadósági címekkel is fizetheti.

A mezőgazdasági ingatlanok után kivett buzaváltás a községi, városi üres telkek, szőlő-, erdőbirtokok, gazdasági felszerelések, kereskedelmi áruaktár, ipari vállalat és egyéb vagyon tárgyak után kivett vagyonváltás felét.

Saját névre kiállított „Pénztári elismervény”-ekkel lehet fizetni a vagyonváltás felét, a) a mezőgazdasági ingatlan után kivett buzaváltásának készpénzre átszámított és a kedvezmény igénybevétele mellett befizetett összeget 20 000 koronánál nem több; b) a szőlőbirtok 3 holdnál nem nagyobb és a szőlőn kívül más birtok nincs és a szőlő-

birtok után járó vagyonváltást 1922. év végéig teljes összegében egyszerre lefizeti, a pénztári elismervényeket teljes összegükben kell számításba venni.

A vagyonváltás törlesztésére beszolgáltatott háborús államadósági címleteket a következő értékekkel kell elszámolni:

50 K névértékű címleteket	42 K 50 f-rel.
100 K	85 K-val.
1000 K	800 K-val.
5000 K	4000 K-val.
10000 K	8000 K-val.

I.

Ezer holdnál kisebb mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltásának kiszámítása:

A mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltásának kiszámításának napját a kataszteri birtokivék, szántó, kert, rét, legelő és nádas művelési ágak adatait, terület és kataszteri tisztajövedelem képezi. A kiszámítási módokat, valamint a kataszteri adatokat illetőleg felvilágosítással a városi adóhivatal, a birtoknyilvántartó és a községi előjáróság közgei díjtalanul szolgálják.

II.

Községi, városi beltelkek vagyonváltása.

A vagyonváltás alapja a váltásfizetésre kötelezett tulajdonában lévő összes ebben a csoportba tartozó beépített, de házépítésre alkalmas területnek az 1921. évi március hó 1-én mutatkozó forgalmi értéke.

Vagyonváltás szempontjából belterületnek kell venni városokban ott, ahol a telekértékadó vagy ehhez hasonló helyhatósági adó van, a városnak minden olyan területet, amelyre az adó kiterjed. Egyéb helyeken a városnak vagy a községnek azt a területet, amely a földadó kataszteri munkálataiban „Beltelkek”-nek van megjelölve.

Szeged szab. kir. város egész területe telekértékadó alá esik.

A beltelkek vagyonváltása alapjául Szeged város területén a telekértékadó alapjául szolgáló telekérték kétszeres összegét kell venni.

Ott, ahol a telekértékadó nincs, ott az 1921. évi január hó 1. után eladott üres telkeknek az illeték-kiszabás alapjául vett összege képezi a vagyonváltás kiszámítás alapját. Ezen eladásoknál elért forgalmi érték veendő alapul ott, ahol egyéb adat rendelkezésre nem áll s így minden telektulajdonosnak érdeke, hogy telkének értékét az 1921. évi március hó 1-én mutatkozó forgalmi értékben becsülje meg és fizesse be utána a vagyonváltást.

A vagyonváltás kulcsa: ha a telek értéke a fentiek szerinti becsülés alapján a

45.000 K	meg nem haladja, ennek 6% -a
80.000	" " " " " " 9 "
160.000	" " " " " " 10 "
400.000	" " " " " " 11 "
800.000	" " " " " " 12 "
4.000.000	" " " " " " 13 "
8.000.000	" " " " " " 14 "
16.000.000	" " " " " " 15 "
80.000.000	" " " " " " 17 "
200.000.000	" " " " " " 19 "
200.000.000 K-nál felül	" " " " " " 20 "

III.

Szőlőbirtok vagyonváltása.

Vagyonváltás alá esik Magyarország szőlőbirtokkéval beültetett minden területe, ha legkésőbb 1918. évi szeptember hónap előtt ültették be. Az 1918. évi szeptember hónap után beültetett területek mint mezőgazdasági ingatlanok ennek vagyonváltás alá.

A szőlőterület vagyonváltását a terület nagysága állapítja meg. Ha a váltás kötelezettnek több tagban és különböző helyeken van szőlőbirtoka, a vagyonváltást nem darabonként külön-külön, hanem egységesen kell kiszámítani és befizetni.

Ha valakinek 400 négyszögönél kisebb szőlőbirtoka van és egyéb ingatlana nincs, vagyonváltást fizetni nem tartozik.

Egy hold szőlőbirtok vagyonváltása: 1500 K, ha az összes szőlőbirtok területe 1 holdat meg nem halad;

2000 K, ha az összes szőlőbirtok területe 1 holdnál nagyobb, de 2 holdat meg nem halad;

2500 K, ha az összes szőlőbirtok területe 2 holdnál nagyobb, de 3 holdat meg nem halad;

3000 K, ha az összes szőlőbirtok területe 3 holdnál nagyobb, de 10 holdat meg nem halad;

3500 K, ha a szőlőbirtok 10 holdnál nagyobb, de 20 holdat meg nem halad;

4000 K, ha a szőlőbirtok 20 holdnál nagyobb, de 50 holdat meg nem halad;

4500 K, ha a szőlőbirtok területe 50 holdnál nagyobb, de 100 holdat meg nem halad;

5000 K, ha a szőlőbirtok területe 100 holdnál nagyobb.

A töredék holdak után (négyszögök) a váltás összegét a váltástételeknek a töredék hold nagyságához arányosított tört részében kell kiszámítani. Példa: Nagy Jánosnak van 10 hold 800 négyszögöl szőlője, 10 hold után 35.000 korona, 800 négyszögöl után

$$\frac{800 \times 3500}{1600} = \frac{2800000}{2} = 1400000 \text{ K, össz. } 36750 \text{ K.}$$

IV.

Az erdőbirtokok vagyonváltása.

Erdővagyonváltás alá tartozik a kataszteri birtokivékben „erdő” művelési ágban kimutatott mindazon terület, amelynek együttes összege az 50 holdat meghaladja. Az 50 holdon aluli területek, mint gazdasági fásítások vagyonváltás szempontjából erdőnek nem minősíthető és mint mezőgazdasági ingatlan vonandó váltás alá.

Ötven holdon felüli erdő vagyonváltásának alapját az erdő talaja, faállománya és üzemterve alapján eszközölt becsülés képezi. Tekintve, hogy Csongrád vármegye területén ötven holdat meghaladó erdőbirtok csak igen csekély számban van, a vagyonváltás kiszámítását illetően a községi előjáróságok közegein kívül — a pénzügyigazgatóság V. ügyosztálya földadó nyilvántartás személyzete kivételesen felvilágosítást nyújt.

V.

A mezőgazdasági ingatlan gazdasági felszerelésének vagyonváltása.

Az 500 holdnál kisebb saját kezelésben levő ingatlan és a 100 holdnál kisebb hasznosított ingatlan eleven gazdasági felszerelése után járó vagyonváltást holdankint megállapított átalánytételekben kell kivetni. Az átalánytétel megállapításánál az összes mezőgazdasági ingatlanokból a szántóföldet, a kertet, a rétet és a kaszálót együttesen kell számba venni. A legelő és a nádas ebből a szempontból figyelmen kívül marad.

Az átalánytétel ha a váltás fizetésre kötelezett személy saját kezelésében levő, vagy hasznosított ingatlanainak összes területe:

20 kat. holdnál nem több, holdankint	125 K
50 " " " " " "	150 "
100 " " " " " "	175 "
100 " " " " " " több	200 "

Az olyan váltás fizetésre kötelezett tulajdonos, akinek földbirtoka 500 holdnál nagyobb, vagy bérlő, kinek bérlete 100 holdnál nagyobb, az eleven leltár (állatállomány) után nem átalányban, hanem az összes állatok forgalmi értéke után köteles a váltást kiszámítani, illetve megfizetni.

Ez esetben a vagyonváltás kulcsa, ha az összes állatállomány forgalmi értéke

Olajmalom.

A Csongrádi Viktória Hengermalom

olajmalma teljes üzemét megkezdte, mindennemű és mennyiségű olajmagvat elvállal kisajtolásra, miből a legizletesebb és legtovább eltartható finom ételolajat állítja elő.

Ételolaj a legalacsonyabb napi áron állandóan kapható.

Mindennemű gabonát, babot, olajmagvakat és cirok-szakállat a legmagasabb napi áron állandóan vásárolunk.

500.000 K-nál nem több, ennek	8%-a,
1.000.000 " " " " "	7 " "
2.000.000 " " " " "	8 " "
3.000.000 " " " " "	9 " "
6.000.000 " " " " "	10 " "
15.000.000 " " " " "	12 " "
30.000.000 " " " " "	14 " "
50.000.000 " " " " "	16 " "
50.000.000 " " több " "	18 " "

Az eleven leltár (állatállomány) után még a holt leltár következő tárgyai esnek vagyonváltás alá: gépjármű, motoros szántógép, cséplőkészlet, motor és traktor készlet. A vagyonváltás összegét az 1921. évi XLV. t.-c. 78. §-a, l. c.) pontja állapítja meg.

VI.

A szőlőgazdasági felszerelésnek vagyonváltása.

A szőlőbirtokhoz tartozó gazdasági felszerelés két részletből áll:

a) a szőlőbirtokhoz tartozó és a szőlő feldolgozására must, illetőleg bor raktározására szolgáló berendezések, gépek és edények után holdenkint kivethető általános összegből;

b) a törvényben felsorolt egyéb berendezések után külön-külön meghatározott összegből.

Az a) pontban említett általános összeg 1 kat, holdnál nem nagyobb szőlő után 100 K, a nagyobb szőlőbirtok után pedig holdankint 200 K.

A b) pontban említett berendezési tárgyak vagyonváltás összege a következő:

1. Bepített cement tartályok után hektóliterenkint 3 K,

2. nem emberi erővel hajtott szőlőszájó után egyenkint 10 hektóliter ürtartalomig 500 K, minden további megkezdett 10 hektóliter ürtartalom után 300 K,

3. folyton működő szőlőszájó után egyenkint 1000 K,

4. motorikus erővel hajtott szőlőszájó, illetve bogyzógép után egyenkint 5000 K,

5. motorikus erővel hajtott borszivattyú, borszűrő, pasztőröző palack, mosógép és hordószőlő kazán után 500 K.

VII.

Az erdőgazdaság felszerelésének vagyonváltása.

Az erdőbirtokok eleven és holt leltári tárgyainak, fűrésztelepek és faaprító berendezések, erdei vasutak, építmény és üzemi eszközök, mozdonyok, kocsik, vízi vagy egyéb hajtóerő, gazdasági eszközök, szerszámok stb. után a vagyonváltás összegét az 1921. évi március hó 1-én mutatkozó értékének 10%-ával kell megállapítani.

VIII.

A kereskedelmi áruaktárak (árúkeszletek) vagyonváltása.

Minden kereskedőnek, kereskedelmi vállalatnak Magyarországon lévő áruaktára, árukeszlete vagyonváltás alá esik. Áruaktárhoz számít a vállalat berendezési és ingó felszerelési tárgyai is. Áruaktár alatt az olyan ingó dolgok összességét kell érteni, amelyek a kereskedelmi forgalomban rendezés, adás, vevés tárgyai. Nem esik tehát vagyonváltás alá az olyan ingó dolog, amelynek a hozzátűzött jogosultság ad értéket (pl. értékpapírpénz, váltó stb.) Vagyonváltás alá esnek a bismányi áruk is, továbbá az az árukeszlet is, amely a fordulónapon 1921. április hó 1-én közraktárakban, közönséges raktár vállalatban, állami vagy magán vasutaknál, szállítmányozó vagy fuvarozó vállalatnál volt tárolva.

A kereskedelmi áruaktár vagyonváltásának alapja a kereskedő áruaktárának 1921. évi április hó 1-én mutatkozó állaga és annak értéke. Ennek az állagnak és értéknek

megállapítására nézve irányadó az 1920. évi december hó 31-én tűzkár ellen eszközölt biztosításban felvett érték. Ha biztosítva nem lett volna, úgy az 1920. évi mérleg készítésénél felvett leltári érték és ha az sem állana rendelkezésre, úgy 1921. évi április hó 1-én meglévő állag teljes becsértéke.

Az ilyen formában megállapított áruaktár értékének $\frac{2}{3}$ ad része után a vagyonváltás összegét az alábbi kulcs szerint kiállítani:

5%-kal, ha az ért. $\frac{2}{3}$ része 150.000 K nem több	
6 " " " " " " " " " " "	300.000 " " "
7 " " " " " " " " " " "	500.000 " " "
8 " " " " " " " " " " "	700.000 " " "
9 " " " " " " " " " " "	900.000 " " "
10 " " " " " " " " " " "	1.000.000 " " "
11 " " " " " " " " " " "	2.000.000 " " "
12 " " " " " " " " " " "	5.000.000 " " "
13 " " " " " " " " " " "	8.000.000 " " "
15 " " " " " " " " " " "	10.000.000 " " "

korona, vagy ennél több.

IX. Az iparüzemek vagyonváltása.

Magyarország területén 1921. évi március hó 1-én folytatott minden ipari vállalat vagyonváltás alá esik. Vagyonváltás alá eső ipari vállalat az olyan vállalat, amely árukat fel- vagy átdolgoz, félkész, vagy kész árut állít elő, vagy villamos energiát termel, vagy az ipartörvény alá eső bármilyen iparággal keresetképpen foglalkozik.

A vagyonváltás alapján az ipari vállalat vagyonának az 1921. évi március hó 1-én mutatkozó állaga és annak értéke szolgál.

Ha az ipari vállalatban alkalmazott állandó gépi berendezéseknek hajtóereje a 20 lóerőt nem haladja meg vagy gépi erő nincs, úgy a berendezéseket, készleteket úgy kell értékben számítani, mintha nem ipari vállalat, hanem kereskedelmi áruaktárról volna szó. Ha az ipari vállalat gépi berendezésének, hajtó ereje 20 lóerőnél több, a vállalat vagyonának értékesítésére nézve a következő szabályok irányadók:

1. Az ipari vállalat 1913—1919. évi hozadékából le kell vonni a legrosszabb és legjobb évi hozadékait és a megmaradó évek átlagos hozadékoszvegének két harmadát kell tőkésíteni. Ha az átlagos hozadék tehát nem annak kétharmadrésze, 500.000 K-nál több, 3 százalékkal, 150.000—500.000 K, akkor 4 százalékkal, 150.000 K-nál kevesebb, 5 százalékkal kell tőkésíteni.

2. Az ipari vállalatok hozadéka alatt azt az összeget kell érteni, amely az 1915—19. évi jövedelemadó és 1915—19. évi hadinyereségadó kivetése során az 1913—19. évekre az ipari vállalatokból származó jövedelem gyanánt megállapítottak.

3. Ha az ipari vállalat tulajdonosa terhére legalább 3 évi ipari jövedelem nincs megállapítva, az esetben a vállalat értékét becslés útján kell megállapítani.

4. Bérbeadott ipari vállalatnál a hozadék alapját a haszonbér képezi.

A fentiek alapján kiszámított ipari vállalat vagyonértéke után a vagyonváltás kulcsa 10%-a.

X. Egyéb jóságok vagyonváltása.

A magyar állampolgárok, akár külföldön levő, akár belsőldön levő — a Magyarország területén lakó vagy jövedelemszerzés céljából huzamosabb időn át itt lakó külföldi állampolgárok, a magyar állam területén levő drágaságai, motorerővel hajtott járművek és versenylovak után vagyonváltásot tartoznak fizetni.

Vagyonváltás alá esnek a következő vagyon tárgyak:

1. Arany- és ezüstneműek, 2. ékszerok, igazgyöngyök, drágakövek, nemesfémek, 3. személyszállításra szolgáló motorerővel hajtott szárazföldi- és vízi járművek, 4. versenylovak

A vagyonváltás alapja az 1—4. pontban felsorolt vagyontárgyak együttes értéke, amely a váltás köteles félnek 1920. évi december hó 31-én birtokában volt.

A vagyonváltás szempontjából a háztartás fejének vagyonához számít a vele közös háztartásban élő feleségének és gyermekeinek a vagyonais A felsorolt vagyontárgyakat a tulajdonos tartozik megbecsülni és bejelenteni becsértékének az 1922. november, illetve december havi forgalmi értéket kell tekinteni.

A vagyonváltás kulcsa, ha az 1. és 2. pontban felsorolt vagyontárgyak összértéke:

45.000 K-nál nem több, az összérték 5%-a	
150.000 " " " " " " " " " " "	6 " "
250.000 " " " " " " " " " " "	7 " "
350.000 " " " " " " " " " " "	8 " "
450.000 " " " " " " " " " " "	9 " "
500.000 " " " " " " " " " " "	10 " "
1.000.000 " " " " " " " " " " "	11 " "
2.500.000 " " " " " " " " " " "	12 " "
4.000.000 " " " " " " " " " " "	13 " "
5.000.000 " " " " " " " " " " "	15 " "
10.000.000 " " " " " " " " " " "	18 " "
10.000.000 " " több " " " " " " "	20 " "

A 3. és 4. pontban felsorolt motorikus járművek és versenylovak után, ha az összértéke

100.000 K-nál nem több, az összérték 10%-a	
1.000.000 " " " " " " " " " " "	15 " "
1.000.000 " " több " " " " " " "	20 " "

Az a váltás fizetésére kötelezett, aki megbizonyítottan igazolni tudja, hogy ebben a pontban felsorolt tárgyakat egyenösségi felmenőtől (szülei, nagyszülei) örökölte, az a fentiek szerint megállapított vagyonváltásösszeg 3-ad részét tartozik megfizetni.

Az a váltás fizetésére kötelezett, aki a felsorolt pontokban előírt követelményeknek megfelelően teljesíti a vagyonváltás kiszámítását és eszközli a fizetést, a bevezető részben felsorolt kedvezményekben részesül. Aki ellenben hamis adatok, alacsony becslés, vagy egyes vagyon tárgyak elhalasztása által eszközölt bejelentés alapján fizeti a váltásot, az a vagyonváltás hivatalbóli megállapítása alkalmából eszközölt felülvizsgálat alapján nemcsak a kedvezményektől esik el, hanem a terhére megállapított vagyonváltás 125—150 százalékaival lesz megterhelve. Az előzőleg eszközölt befizetések pedig visszatérítésnek fogynak betudatni. Ha a fizetésre kötelezett fél a váltás összegének kiszámításánál a fentiek szerint jár el, a vagyonváltásnak szabályszerű kivétele alkalmával a terhére a törvény szerint megállapított vagyonváltás, illetve annak a 80, vagy 25% a esetleg kevesebb lesz, mint amennyit tényleg befizetett. Ebben az esetben előnyös kamatozást biztosított a túlfizetett pénze számára, mert a többletet a befizetés napjától a visszatérítés elrendelésének napjáig 10% jutalommal a fél egyéb köztartozásainak javára kell átszámolni, vagy ha nincs tartozása, a jutalommal együtt készpénzben visszautalni.

A bejelentésekhez szükséges nyomtatványok két példányban állítandók ki és a városi adóhivatal és községi előljáróságoknál díjmentesen kaphatók.

A mezőgazdasági ingatlanok: szőlőbirtokok, községi, városi beltelkek, mező- és szőlőgazdasági felszerelési tárgyak vagyonváltását 1922. december hó 31-ig a községi előljáróság és városi adóhivataloknál, a kereskedelmi áruaktárak, árukeszletek, ipari üzemek, egyéb jóságok és erdőbirtokok után járó vagyonváltásot a szegedi, hódmezővásárhelyi, szentesi és csongrádi m. kir. állampénztáraknál kell befizetni.

Szeged, 1922. évi november 18. án.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Csongrádi

mezőgazdasági termény és gépraktár.

Jegyezzünk újabb Hangya üzletrészeket!

Szén és tűzifa állandóan kapható

„Hangya“

Fűszer-, vas-, kézmű-, rövid- és norinbergi áru.

Keresztény magyar írók, gazdasági, iskolai és tankönyvek.

Előfizetés az Uj Barázda. A Barázda, Vasárnap című lapokra és a Magyar Gazdak Szemléje című havi folyóiratra.

Szövetkezet

314-es sz. „Hangya“ központi áruelőleg pénztárfiók. Áruelőleg betétekre 8 százalékos kamatot ad minden levonás nélkül.

Olvassuk a „Hangya“ ujságot!